

Wat hebben scholen en bibliotheken van SMILES geleerd?

Deelsessie
Anne-Katelijne
Rotteveel en
Elke Müller
HILVERSUM

18 april
2023

smiles

Young People
Fighting Disinformation

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for this project does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the partners, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained.

Voorstellen en intro

Anne-Katelijne Rotteveel
Impact researcher bij de KB

Elke Müller
Senior Onderzoeker bij De Haagse Hogeschool

smiles

Young People
Fighting Disinformation

Onderwerpen

- Introductie
- Uitleg van SMILES: project, 5 modules en onderzoek
- Quiztime
- Conclusies
- Aanbevelingen
- Vragen?

smiles

Young People
Fighting Disinformation

Wat is jullie rol?

- Ben je werkzaam als bibliotheekprofessional, docent of anders?
- Wie heeft er al ervaring met SMILES?
- Of met andere desinformatie-projecten?
- Wat wil je uit deze dag halen?
- Ben je van plan SMILES zelf in te gaan zetten?

Opzet SMILES-project

- **SMILES**: innovative methodS for **M**edia & **I**nformation **L**iteracy **E**ducation involving schools and libraries
- **Erasmus+ project** in 3 Europese landen: Nederland, België en Spanje
- Looptijd: **1 februari 2021 – 1 mei 2023**

Doelen SMILES-project:

1. Vijf onderwijsmodules over desinformatie ontwikkelen voor jongeren van 12-15 jaar
2. Jongeren desinformatie laten herkennen én hen weerbaarder maken hiertegen
3. Nieuwe duo's vormen tussen docenten en bibliotheekprofessionals die de modules onderwijzen aan de jongeren

SMILES Modules: *Building Block A:* *Wat is desinformatie?*

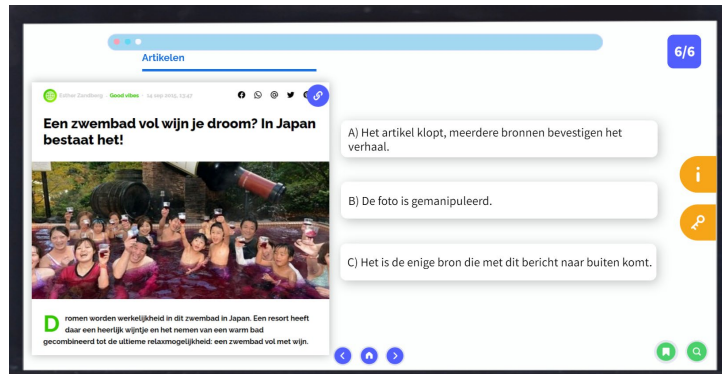
- Gemaakt door het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid te Hilversum
- Inhoud:

- Theorie: het onderscheid tussen desinformatie en betrouwbare informatie. En de rol van nieuws, journalisten en nieuwsorganisaties
- Een interactieve werkvorm over nieuws, informatie en opinievorming
- Het belang van journalistiek en persvrijheid
- Een video waarin desinformatie nader wordt uitgelegd
- Een quiz die tactieken, systemen en technieken verkent

SMILES Modules: *Building Block B:* *Hoe herken en versta je desinformatie?*

- Gemaakt door Media and Learning Association te Leuven (België)
- Interactief online-spel genaamd De Waakzame Courant:
 - Minigame 1: het in kaart brengen van verschillende bronnen en informatie
 - Minigame 2: datavisualisatie
 - Minigame 3: sociale mediastrategieën
 - Minigame 4: online-afbeeldingen
 - Minigame 5: social media-accounts

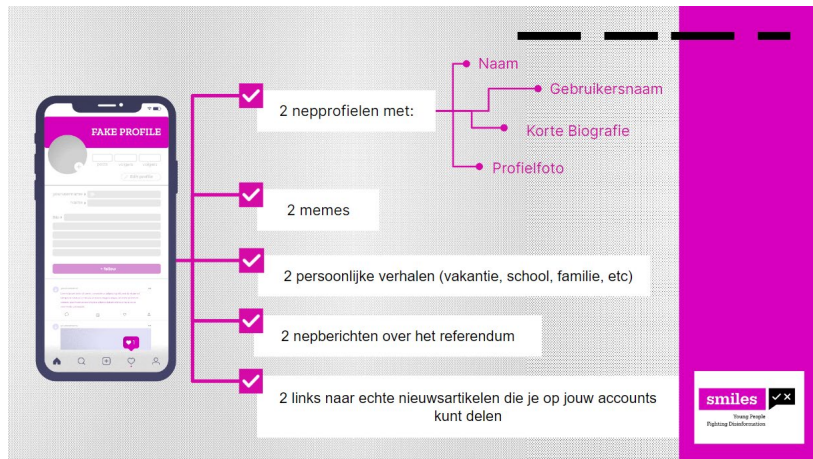
smiles

Young People
Fighting Disinformation

SMILES Modules: *Building Block C: Technieken die worden gebruikt*

- Gemaakt door het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid te Hilversum
- Interactief online-spel genaamd De Waakzame Courant:
 - Theorie: veelvoorkomende hedendaagse desinformatietechnieken, gevolgd door een discussie.
 - Een opdracht waarbij de inhoud van de campagne worden gemaakt met behulp van nepprofielen en materiaal (om te kunnen posten).

SMILES Modules: *Building Block D:* *Ontdek op welke manieren desinformatie wordt verspreid*

- Gemaakt door het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid te Hilversum

Inhoud:

- Online-spel Harmony Square bestaande uit vier korte levels, over een kleine buurt die is geobsedeerd door de democratie. De speler speelt de rol van iemand die wordt ingehuurd als 'hoofd desinformatie functionaris' en deze moet opzettelijk de rust en stilte op het plein verstoren door verdeeldheid aan te wakkeren en bewoners tegen elkaar op te zetten
- Er wordt ingezoomd op de verschillende strategieën die worden gebruikt in een desinformatiecampagne
- Het bekijken van een animatie over desinformatiestrategieën
- Een opdracht waarbij leerlingen hun eigen strategie creëren voor een desinformatiecampagne; met behulp van een tijdlijn wordt de campagne stap voor stap opgebouwd

smiles

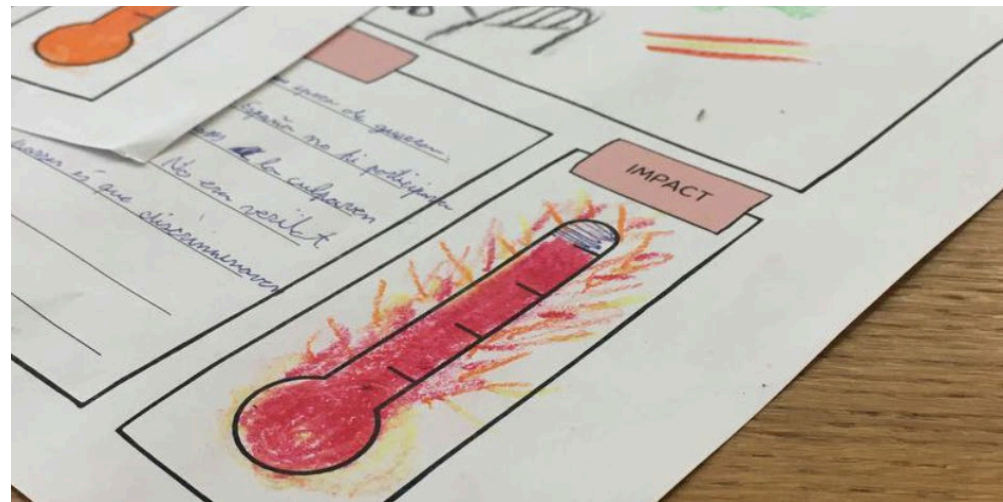
Young People
Fighting Disinformation

SMILES Modules: *Building Block E: Desinformatie en maatschappij*

- Gemaakt door het Spaanse Instituut Fundación Goteo/Platoniq

Inhoud:

- Een warm-up
- Het maken van een tijdlijn van nepnieuws door de geschiedenis heen waarbij de impact uit het verleden kritisch wordt verkend
- Het gebruik van een canvas met meer actueel nepnieuws, waardoor leerlingen in kaart kunnen brengen hoe nepnieuws mensen collectief en individueel beïnvloedt
- Reflectie en discussie over de impact van desinformatie op de samenleving waarbij de leerlingen hun emoties, reacties en gedachten delen

smiles

Young People
Fighting Disinformation

Onderzoek

Kwantitatieve data -> **zie ons onderzoeksrapport (eind juni online)**

- Vragenlijst: 1x afname voor de start en 1x afname na de 5 modules
 - Onder zowel trainers (docenten en bibliotheekprofessionals) als scholieren
- Vragenlijsten gebaseerd op literatuuronderzoek

Kwalitatieve data: ervaringen van docenten en bibliotheekprofessionals

- Mondelinge feedback
- Feedback logs
- Nederland: online-interview MS Teams met 5 duo's
- Schriftelijke enquêtevragen

smiles

Young People
Fighting Disinformation

QUIZ

Kahoot.it

Pin:

Spel-PIN: **06011730**

smiles

Young People
Fighting Disinformation

Conclusies uit kwalitatief onderzoek

- Modules zijn te lang voor één lesuur
- Bijna alle scholen die hebben deelgenomen uit de pilot gaan door met het geven van de module
- Docenten en bibliotheekprofessionals vonden de modules goed in elkaar zitten
- Scholieren ervaren het volgen van de modules als positief en leerzaam. Ook geven scholieren aan hierna meer over desinformatie te willen leren
- Scholieren vinden het leuk om zelf met voorbeelden te komen: liever iets over een influencer dan over een politicus/politica. Echter: ze discussiëren ook graag over actuele wereldproblemen
- De train-the-trainer-workshops zorgen ervoor dat duo's zelf in staat te zijn om mediawijsheidstrainingen op het gebied van desinformatie aan jongeren te geven
- Alleen in Nederland is de koppeling tussen bibliotheken en scholen echt gelukt: dit heeft te maken met de wijze waarop dit van oudsher institutioneel is georganiseerd
- Desinformatie is een gevoelig onderwerp. Neem voldoende tijd voor discussie.

smiles

Young People
Fighting Disinformation

Aanbevelingen

- De inhoud van de vijf modules bevat een logische opbouw en volgorde. Bied daarom de modules in de juiste volgorde aan
- De modules zijn voor vmbo-leerlingen en voor leerlingen uit de brugklas te lastig: het kán wel, maar dan is het zaak om a) terminologie aan te passen, b) meer tijd te nemen, c) interactiever te maken
- Neem voldoende tijd voor het geven van de modules (verspreid door het jaar, over meerdere lesuren): ook om verzadiging in een korte tijdspanne te voorkomen
- Overdenk goed: welke onderwijsperiode werkt het best (voor of na de zomervakantie)
- Zoek zelf naar voorbeelden die de scholieren aanspreken en geef ook ruimte voor de voorbeelden van de scholieren zelf
- Kies de juiste locatie voor het geven van de workshops (géén computerlokaal)
- Maak de workshops nóg levendiger door:
 - Een journalist in de klas uit te nodigen
 - Het materiaal in te zetten voor pranks, bijvoorbeeld een 1 april grap op school

smiles

Young People
Fighting Disinformation

Meer weten over SMILES?

<https://smiles.platoniq.net/>

Vragen?

smiles

Young People
Fighting Disinformation

A low-angle, upward-looking photograph of several people's hands holding smartphones, creating a circular pattern of devices against a bright, overexposed background. The phones are mostly silver or light-colored. The people's clothing is partially visible at the edges of the frame.

Bedankt voor uw
aanwezigheid!

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

